

punkter er. Hvis man har fællesnordiske standpunkter, definerer man også samtidig en grænse, uden for hvilken det fællesnordiske ikke gælder; så er der lande, der ikke er med.

Det er selvfølgelig en illustration af, at det nordiske samarbejde allerede nu er så fuldt udbygget, at det omfatter alle de lande, der kan være med, og yderligere lande kan kun komme på tale som associerede medlemmer. Vi har lidt af den samme diskussion i Europarådet, hvor vi i øjeblikket eller gennem flere sæsoner faktisk har haft nogle meget heftige diskussioner om, hvor langt Europa går. Er Kaukasus med? Skal Nordkap og Nordkaukasus være med i Europarådet? Skal vi acceptere, at Rusland, som er en republik, der rækker ind over Europa, skal være med helt over til Vladivostok, som jo altså går ud til Stillehavet?

Nordisk Råd har allerede nu den udbygning, det kan få. Det kan ikke blive større, og derfor er der også en tendens til at vende sig mod sig selv og sige: Vi har det nordiske samarbejde, og det er godt; det definerer nordisk identitet for os. Det er også lidt eksklusivt, og det er selvfølgelig i sig selv en fare.

Det skal vi have for øje, når vi ændrer på Nordisk Råds fremtidige opgaver, og når vi skal diskutere, hvordan strukturen skal være, og også, hvordan arbejdsområderne skal være, og på hvilke områder der skal ske besparelser. Det kommer vi selvfølgelig ikke uden om, når der er medlemslande, som allerede nu annoncerer væsentlige besparelser.

Jeg vil blot slutte med at sige, at det nordiske samarbejde ikke er dødt, fordi der er visse af medlemmerne, som også engagerer sig i EU. Jeg tror fortsat, at vi har hårdt brug for det nordiske samarbejde, om ikke af andre så af psykologiske grunde og for at styrke os selv i det yderligere regionale samarbejde, vi er med i, men det må ikke være sådan, at Nordisk Råd blokerer for det udvidede europæiske samarbejde. Det ville være til stor skade for hele Europa.

Jette Gottlieb (EL):

For de fleste danskere er det formaliserede nordiske samarbejde noget selvfølgeligt og noget tilvant omtrent som en stille brusen fra et fjernt vandfald, som man først ville blive opmærksom på, hvis det en dag forsvandt.

Men det nordiske samarbejde har det vanskeligt. Nogle af de mere konkrete resultater af års nordisk samarbejde er truet. Den nordiske pasunion, der sikrer, at vi kan rejse frit og uden

formaliteter mellem landene i Norden, er ikke mere en selvfølge. Det fællesnordiske arbejdsmarked kan ligeledes stå foran sin afslutning.

Set med det nordiske samarbejdes øjne er der ikke sket noget principielt nyt. Arbejdet har i årevis, ja, faktisk siden 1. januar 1973 fungeret, selv om Danmark var medlem af EF, de andre ikke. Situationen er fortsat, at nogle er medlemmer – Danmark, Sverige, Finland – og at de andre ikke er det.

Det nye sker i EU. Den egentlige årsag til, at der er problemer for det nordiske samarbejde, er udviklingen i Den Europæiske Union, den stadig stigende integration, den stadig mere dybtgående ensretning, og Sveriges og Finlands medlemskab stiller naturligvis sagen på spidsen.

Et eksempel: Den 26. marts i år skal Schengenaftalen træde i kraft. Aftalen skal gøre det muligt for EU's borgere frit at passere grænserne mellem EU-landene, mens kontrollen ved EU's ydre grænser styrkes. Der var ganske vist et klart forbehold, som den danske befolkning forsøgte at tage ved afstemningerne om Edinburgh-Aftalen, om, at Danmark ikke skulle tilslutte sig Schengen. Men siden har den danske regering gjort alt for at komme med alligevel med observatørstatus, og derfor får Schengenaftalen og Danmarks, Sveriges og Finlands holdning til den stor betydning for den nordiske pasunions fortsatte eksistens.

Til EU's ydre grænser hører grænserne mellem Norge og Sverige – EU's længste landegrænse – og mellem Norge og Finland. Hvad der nu er lagt op til er, at hvis Sverige og Finland tilslutter sig Schengen, skal den fri grænsepassage langs Norges 2.300 km grænse til de to lande lukkes.

Et af de problemer, der er i ændringen af muligheden for den fri pasunion, er, som hr. Knud Enggaard formulerede det, at det er et problem for Norge, da Norge nu besluttede ikke at være med; men så enkelt er det ikke. Den simple løsning er jo, at de tre lande ikke tilslutter sig Schengenaftalen, og det er måske i virkeligheden dér, problemet ligger.

Statsministrene fremhæver i deres erklæring fra mødet i København den 29. januar de mange gode sider ved det nordiske samarbejde og udtrykker ønsket om, at det skal fortsætte og udbygges.

»Nordiske borgere lægger stor vægt på at leve i en fredelig og åben region med fri bevægelighed over grænserne for nordiske borgere,